

חזונו המדיני של הרצל

בעיית היהודים – נובעת מהיותם זרים ונרדפים בכל הארצות. אנטישמיות נוצרת בכל הארצות בהם היהודים מתגוררים. הבעיה היא שהעם היהודי הוא עם בלי מדינה.

הפתרון – מציאת טריטוריה שבה תוקם מדינה לעם היהודי. הפתרון מדיני יהיה **גלוי ומוסכם מבחינה חוקית ומשפטית על ידי המעצמות**. התנגדות לציונות המעשית ולעלייה עצמאית וקביעת עובדות בשטח

הדרך – השגת **צ'רטר** להתיישבות היהודים בארץ ישראל שנמצאת בתקופה זו בשליטת האימפריה העות'מאנית.

החזון – מדינת מופת מתוקנת שישררו בה הצדק והשוויון. מדינה בה תשחרר סובלנות

דוגמאות לשאלות בגרות

1. הצג את המאפיינים של מנהיגי התנועות הלאומיות באירופה, והדגם כיצד מאפיינים אלה באים לידי ביטוי אצל הרצל, מנהיג התנועה הציונית.
2. הצג שני קשיים שעמדו בדרכו של הרצל להגשמת המטרות של התנועה הציונית לפני קונגרס אוגנדה. הסבר כיצד הוא התמודד עם אחד מן הקשיים האלה.
3. הסבר את הגורמים שהביאו את הרצל להציע את תכנית אוגנדה בקונגרס השישי והצג שני טענות של מתנגדי התכנית.
4. בחר באחת המדינות שהרצל פנה אליהן. מדוע פנה הרצל למדינה זו? מה הוא ביקש ממנה ומה הציע לה?
5. הצג את תכנית בזל (מטרה ואמצעים). הסבר כיצד העמדה של אחד הזרמים (ציונות, מדינית, ציונות מעשית, ציונות רוחנית) באה לידי ביטוי בתכנית בזל.

הקונגרס הציוני הראשון – הארצות מהן הגיעו הצירים

קונגרס בזל – הקונגרס הציוני הראשון שהתקיים ב-1897 בעיר בזל בשווייץ בהשתתפות 197 צירים

תכנית בזל – הציונות שואפת להקים לעם ישראל בית מולדת בארץ ישראל, מובטח לפי משפט הכלל.

1. פיתוח ויישוב א"י על ידי יהודים
2. הקמת מסגרות ארגוניות
3. הגברת הרגש הלאומי
4. פעולות להשגת צ'רטר

פעילותו הדיפלומטית של הרצל:

1898 – פגישה עם וילהלם ה-2, קיסר גרמניה לבקשת תמיכה של הסולטאן התורכי ופרישת חסותה של גרמניה על ההתיישבות היהודית בא"י.

1901 – פגישה עם עבד אל חמיד, הסולטאן התורכי והצעת סיוע כספי לפיתוח א"י.

1902 – נאום בועדה בנושא הגירה בבריטניה – הצעה של תכנית אל עריש.

1903 – פגישה עם פלבה, שר הפנים הרוסי, ובקשת סיוע להסכמת הסולטאן התורכי למתן צ'רטר

1903 – בריטניה מציעה את תכנית אוגנדה

קונגרס אוגנדה – הקונגרס הציוני השישי

בקונגרס העלה הרצל הצעת בריטניה למקלט מדיני לעם היהודי באוגנדה כפתרון זמני ליהודי רוסיה הנמצאים בסכנת חיים. לתכנית קמו מתנגדים רבים שקראו לה "בגידה בציונות" הוחלט לשלוח משלחת שתבדוק את התנאים באזור. הקונגרס ננעל באווירה מתוחה. זמן קצר אח"כ נפטר הרצל

מסגרות ארגוניות של ההסתדרות הציונית

הועד הפועל הציוני – מבצע החלטות הקונגרס הציוני

אוצר התיישבות היהודים – מכשיר כספי לפעולות כלכליות של ההסתדרות הציונית

קרן היסוד – מספקת אמצעי מימון לעלייה והתיישבות בא"י

הקרן הקיימת לישראל – אחראית על רכישת אדמות ובפעולות התיישבות

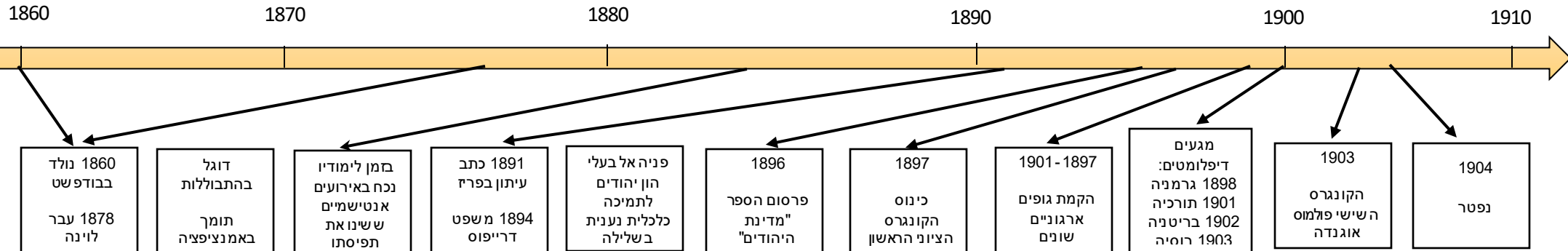
המשרד הארץ ישראלי – מייצג את ההסתדרות הציונית בא"י, בארגון תכניות התיישבות ובביצוען. בראשו עמד ד"ר ארתור רופין

נושאים ללמידה בהמשך:

פעולות הציונים בארץ ישראל עד מלחמת העולם הראשונה – העליה הראשונה והשנייה, צורות ההתיישבות, הקמת מסגרות פוליטיות – חברתיות, מסגרות ביטחוניות ומסגרות תרבותיות – חינוכיות.

רקע ליחידה:

התפתחות תנועות לאומיות באירופה במאה ה-19 – מאפיינים, גורמים, שלבי התפתחות. התפתחות התנועה הלאומית במדינה אחת מדגימה (גרמניה, פולין, יוון, איטליה)
התנועה הלאומית היהודית – הציונות – גורמים (אכזבה מהאמנציפציה, תופעת החילון, אנטישמיות, השפעת תנועות לאומיות באירופה)

הרצל

תכנית הלימודים מן השנ"ב

- תחנות בחייו של הרצל.
- בעיית היהודים והפתרון המוצע לה בספרו של הרצל "מדינת היהודים".
- הקונגרס הציוני הראשון ותכנית באזל.
- הקמת המסגרות הארגוניות למימוש מטרות התנועה.
- ניסיונותיו של הרצל לקבל צ'רטר מהסולטן העות'מאני והשגת הסכמת המעצמות למתן ערבויות לצ'רטר זה.
- פולמוס אוגנדה.

תעודת זהות

שם - בנימין זאב תיאודור הרצל

תאריך לידה - 1860

מקום לידה – בודפשט

לאום – יהודי

רקע משפחתי – משפחה בורגנית, משכילה, מתבוללת

השכלה – דוקטור למשפטים

עיסוק – משפטן, עיתונאי, מחזאי, סופר, מדינאי

מצב משפחתי – נשוי 3+

תאריך פטירה - 1904

מושגים:

צ'רטר – היתר משפטי להתיישבות יהודים בארץ ישראל קונגרס ציוני – כינוס פומבי של נציגים יהודים ממדינות שונות

מדינת היהודים – חיבור שכתב הרצל בשנת 1896 בגרמנית ובו הציג את בעיית היהודים ואת תכניתו המדינית

ציונות מדינית – ציונות המתבססת על מטרה מדינית ועל מעשה מדיני גלוי ומוסכם על ידי הכלל.

פרשת דרייפוס – אירוע בו הואשם קצין יהודי בצבא הצרפתי בבגידה בצרפת. הוא נשלח לכלא ורק לאחר 11 שנה טוהר שמו. האירוע נחשב למייצג מרכזי של ההסתה האנטישמית באירופה. תפיסתו הציונית של הרצל הושפעה מאירוע זה.